

SKIVEKOMMUNE

Pædagogisk læreplan

Institution: Valhalla og Paletten

Dato: marts 2024

Forord

Den pædagogiske læreplan er et arbejdsredskab for medarbejdere og ledelse i Skive Kommunes institutioner. Den pædagogiske læreplan beskriver praksis og udvikling af kvalitet i dagtilbuddet og har et fokus på "hvordan" frem for at være en ønsket plan.

Den pædagogiske læreplan fungerer som et aktivt og dynamisk pædagogisk redskab, hvor praksisfortællinger eller observationer er anledning til udvikling af praksis, hvorved der skabes en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Den intenderende pædagogik skal være til stede hele dagen og i alle læringsmiljøer med børnene.

Den pædagogiske læreplan beskriver ligeledes hvordan de pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og behov.

Den pædagogiske læreplan skal være *levende* og afspejles i det pædagogiske arbejde. Den skal ikke ende "i skuffen", men skabe sammenhæng mellem det pædagogiske læringsmiljø (planlagte vokseninitierede aktiviteter, børneinitierede aktiviteter, leg, spontane aktiviteter og daglige rutiner) *hele dagen* og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Den pædagogiske læreplan skal bruges til at tilrettelægge og følge op på den pædagogiske praksis og være et tydeligt pejlemærke. Der kan være flere veje mod pejlemærket og der skal løbende stilles ind, navigeres og justeres.

Den pædagogiske læreplan skal have et fokus på at der arbejdes ud fra en systematisk og løbende *evalueringskultur*. Læreplanen og hverdagspædagogikken skal spille aktivt sammen.

Ved at bruge den pædagogiske læreplan til løbende at reflektere over, evaluere og udvikle den pædagogiske praksis, bliver det faglige blik skærpet for de små læringsøjeblikke i hverdagen.

Den pædagogiske læreplan offentliggøres på institutionens hjemmeside og udskiftes løbende, så det altid er aktuelle praksisudviklinger/PLC'er, der er beskrevet under de enkelte læringsmiljøer.

Arbejdsgruppen - Januar 2024

Præsentation af institutionen

- Pædagogisk profil

Institutionen:

Organisatorisk er Paletten og Valhalla et sammenlagt dagtilbud. Det betyder i praksis at der er delt områdeleder.

Institutionerne ligger i to selvstændige bygninger med Ca. 3 km imellem sig.

Vi er en praktik institutioner for pædagog- og PAU studerende.

Valhalla:

Valhalla er en aldersopdelt daginstitution, beliggende på Bjarkesvej i Glattrup. Institutionen er indrettet med tre børnegrupper og forskellige værksteder, som benyttes af alle på børn, på tværs af huset.

Vi har et stort udeareal vi bruger til forskellige aktiviteter og lege, planlagte såvel som spontane. Legeområdet går hele vejen rundt om det meste af huset. Derudover har vi, for enden af Bjarkesvej, en kolonihave med natur, bygninger og toilet, som vi bruger meget og har stor glæde af. Vi er stolte af vores udearealer.

Paletten:

Paletten er en kommunal integreret daginstitution, med vuggestue og børnehave. Der er 2 grupper i vuggestuen og 2 grupper i børnehaven.

Vi har en dejlig stor legeplads, med en lille "skov", hvor man kan gå på opdagelse efter små dyr, lave huler eller lignende.

Vi har løbecykler, børnecykler, rutsjebane, sandkasser, legehuse, bålplads og meget andet sjovt, man kan lege udenfor. Palettens legeplads er indrettet med en del til børnehavebørn og en del til vuggestuebørn.

- Organisering i institutionen

Dagtilbuddet er organiseret i to afdelinger, Valhalla som er en børnehave med plads til 90 børn og Paletten som er organiseret i en vuggestueafdeling med plads til 22 vuggestuebørn og en børnehavedel med plads til ca. 60 børnehalebørn.

- Fysiske rammer

Valhalla er beliggende i et parcelhusområde og Paletten i et område med parcelhuse og almennyttige boliger.

I begge børnehaver er børnene i aldersopdelte grupper og i vuggestuen i to aldersintegrerede grupper med 10-12 børn i hver.

- Børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger

Vi prioriterer at være aldersopdelte for at kunne lave alderssvarende aktiviteter, velvidende at vi skal være opmærksomme på, at store og små børn skal være sammen på andre tidspunkter af dagen og i andre sammenhænge.

- Personalets sammensætning

Personalet består af uddannede pædagoger, pædagogiske assistenter (Pau) og pædagogmedhjælpere. Personalegruppen består af 78% uddannede.

Der er en pædagogiskleder i hver institution og en fælles områdeleder.

Derudover har vi en kontorassistent der dækker begge huse og 1 pedel i hver institution på 15-20 timer pr. uge.

Det fælles pædagogisk grundlag

Barnesyn, dannelse og børneperspektiv, leg læring, børnefællesskaber

(s. 13-21 i publikationen " Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvilken forståelse har vi af de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag?
- Hvordan kommer de til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

(beskriv dem samlet eller hver for sig)

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Det pædagogiske arbejde med Barnesynet:

Vi skal skabe rammer der giver barnet muligheder for medbestemmelse og deltagelse i lege. Der skal være indbydende lege- og læringsmiljøer, plads, tid og ro til at være barn og personalet skal skabe rammer, der tager udgangspunkt i børnene, hvor de er.

Dannelse og børneperspektiv:

Ligestilling og demokrati skal medtænkes i det pædagogiske arbejde så børn oplever, at medvirke i dagligdagen og aktiviteterne, uanset baggrund, køn, alder, og kultur. Personalet skal forpligtige sig til at invitere barnet med ind i en aktivitet eller leg, så barnet får en rolle og bliver aktivt deltagende. Den voksne skal være bevidst om, hvilken rolle man påtager sig i leg eller aktivitet.

Hvordan understøtter vi Leg:

Legen skal være en del af dagligdagen. Legen skal rammesættes, støttes og guides af personalet, og der skal også skabes rammer for at børn kan skabe deres egen leg. Legen skal være med til at skabe fællesskaber blandt børnene.

Læring:

Vi skal skabe lege- og læringsmiljøer, der fremmer børns udvikling og forståelse. Læringen finder sted hele dagen, i såvel små som store aktiviteter, spontan leg/aktivitet og dagligdagssituationer mm. Det pædagogiske personale skal være legende og eksperimenterende sammen med børnene samt være inspirerende og initiativrige for at understøtte børnenes udvikling.

Børnefællesskaber:

Vi understøtter relationer mellem børn/børn, børn/voksen, personale/personale, børn/forældre og personale/forældre. Vi har fokus på det enkelte barns udviklingszone og på at skabe rammer, der understøtter og udvikler barnet individuelt og i fællesskaber. Vi lærer børnene at de er forskellige og at der skal være plads til forskellighed. Vi arbejder for børnefællesskaber, hvor alle er lige meget værd og alle har en stemme, uanset hvem de er og hvor de kommer fra.

Barnesyn:

Vi er forpligtede til at give børn medbestemmelse og tage udgangspunkt i børnenes perspektiver. Det gør vi bl.a. ved at børnene oplever nærhed og trivsel og mødes i anerkendende relationer.

Vi arbejder i mindre grupper med faste voksne. En struktur der skaber tryghed og genkendelighed.

Personalet understøtter et dynamisk og legefokuseret læringsmiljø. De følger børnenes spor når det lader sig gøre.

Personalet skal være bevidste om at veksle imellem at bevæge sig rundt i de tre læringsrum, foran, ved siden af og bagved barnet.

Den børneinitierede leg;

Vi er opmærksomme på at give tid og rum til børneinitierede lege. Dette fordi institutionen er en øvebane for barnet både individuelt og i fællesskabet. Der skal være god plads og tid til legen i hverdagen. Ofte efter frugt eller eftermiddagsmad bliver alle børn spurgt på skift, " hvor vil du lege"? Her bliver det tydeligt at de har medbestemmelse.

Vi er opmærksomme på at alle børn har mulighed for at deltage i fællesskabet og der kan være børn der skal have særlige rammer og opmærksomhed end andre.

De fysiske rammer har stor betydning for barnets medbestemmelse og for legemiljøer der tager udgangspunkt i børnenes perspektiver.

Vi har forskellige tilbud børnene kan vælge imellem. Stille leg, leg i små grupper, leg i større grupper, konstruktions lege, rolle lege, lege i nærheden af voksne og lege uden direkte voksenkontakt mm.

Huset er blevet delt op i mindre enheder, der giver god mulighed for at fordybe sig i mindre grupper.

Det fælles pædagogiske grundlag

Pædagogisk læringsmiljø

(s. 22-23 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.
- Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Børnene er aldersopdelte, på denne måde kan vi bedre tilgodese barnets perspektiv og deltagelse. Børnenes forudsætninger er ikke så forskellige, som hvis stuerne var aldersintegreret.

Vi skal medtænke den aktuelle børnegruppes behov, ideer og perspektiver i organiseringen af læringsmiljøet. I bestræbelserne på dette kan vi se på børnenes konkrete ytringer, vi kan som personale forsøge at sætte os ind i barnets sted, og vi kan anvende teorier om børns trivsel, udvikling og behov.

Vi anvender Pædagogisk Lærings Cirkel (PLC) til at udvikle og evaluere på vores pædagogiske læringsmiljøer. Vi skriver praksisfortællinger for at se på og ændre praksis efter behov.

Vi har øje for hvert enkelt barn, bl.a. gennem TOPI. TOPI er en del af Hjernen og Hjertet, hvor målet om tidlig indsats er et mål og hvert enkelt barn er set og vurderet.

Ex. I alle spisesituationer i løbet af dagen er der plads til nærvær og ro, idet vi sidder i mindre grupper ved et bord med en voksen. Dette giver plads til alle børn, alle har en stemme og man lærer at vente på tur, vise hensyn og hjælpe hinanden. Der er desuden gode betingelser for sprogstimulering, gennem både samtale, dialogisk læsning, bordteater, fokusord og meget andet.

Det fælles pædagogiske grundlag

Forældresamarbejde

(s. 24-25 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Institutionen samarbejder med forældrene i forskellige sammenhænge. Det være sig i form af forældremøder, samtaler ml daginstitution og hjem, hente/bringe situationer, sommerfester, julearrangementer mm. Vi skal være nysgerrige og undersøgende overfor forældrenes ressourcer og behov, så vi sammen bruger vores viden i samarbejdet om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

I vores forældresamtaler sørger vi altid for at give god vejledning til hvordan vi i samarbejdet, bedst kan understøtte børns læring, udvikling, trivsel og dannelse, det være sig sprogligt, motorisk, socialt mm.

Via AULA og stuens tavler, informerer vi forældrene om den aktuelle læring på stuen samt ugens planlægning.

Vi samarbejder også om barnets læring og trivsel på møder, i samarbejde med PPR. Forældrebestyrelsen har møder hvor vi drøfter de overordnede rammer for børnenes hverdag i institutionerne.

Det fælles pædagogiske grundlag

Børn i udsatte positioner

(s. 26 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Vi skal have de samme forventninger til alle børn og skabe lige muligheder for deltagelse. Personalet danner så vidt muligt børnegrupper der tager hensyn til børnenes forskellige udfordringer. Vi skal inddrage børnenes forældre i forældrefællesskabet.

Vi skal kigge på de enkelte børns perspektiver, så vi dermed kan tilpasse læringsmiljøet til det enkelte barn. Dermed får vi en dynamisk og omskiftelig praksis. Ved at ændre praksis kan man forandre betingelserne for barnets måde at deltage i fællesskabet på. Dette er dog en praksis der kræver omstillinger og er udfordrende.

F.eks. Vores praksis i vores garderobe. Vi har ændret vores garderobepædagogik på en måde, så børn i udsatte positioner har bedre deltagelses muligheder. Vi har organiseret det, så der er færre børn ad gangen i garderoben, omplacering af pædagoger, så der er flere pædagoger i garderoben. Vi har skabt et læringsrum hvor vi tager imod børnene. Pædagogerne kan afstemme deres støtte til børnenes udvikling af selvhjulpethed. Før var børnene i udsatte positioner meget tydelige, nogle kom i konflikter med andre børn. Andre havde svært med at holde fokus mm.

Det fælles pædagogiske grundlag

Sammenhænge

(s. 27 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution Vi arbejder sammen med skole og SFO omkring børnenes overgang til disse. Der er klare aftale i vores overgangsmateriale "Brobygning" Her besøger børnene deres kommende skoler flere gange. Børnehaveklasselederen er ligeledes på besøg i børnehaverne. Vi planlægger og evaluer overgangen i fællesskab. Vi arbejder med skolegrupper for de kommende børnehaveklassebørn.

Øvrige krav

Inddragelse af lokalsamfundet

(s. 29 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Vi samarbejder med forskellige organisationer i lokalområdet, ex. Dagpleje, Skive Kaserne, Handicapinstitutioner mm. Vi bruger lokalområdets faciliteter i vores pædagogiske arbejde.

Øvrige krav

Vurdering af det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø (i et børneperspektiv, hvor børns oplevelser af børnemiljøet inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

(s. 30 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan integrerer vi det fysiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Personalet skal være bevidste om at det pædagogiske læringsmiljø fremmer et bedre børnemiljø. Børnene skal inddrages i vurderingerne.

Pædagogisk læringsmiljø generelt

Børns brede læring

(s. 32 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan ses den brede læring indenfor og på tværs af de 6 læreplanstemaer (nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse)

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Vi skal sørge for at de 6 læreplanstemaer er i spil hen over hele dagen og at flere læreplanstemaer godt kan indgå i en leg eller en aktivitet. De 6 læreplanstemaer skal ses i sammenhæng og samspil med hinanden for at sikre at den pædagogiske praksis set fra et børneperspektiv, ikke forekommer opsplittet i adskilte temaer.

Planlagte vokseninitierede aktiviteter

FØR-FASE

Praksisfortælling fra læringsmiljøet
Observation fx fra KIDS

Vi tager her udgangspunkt i Evalueringsblomsten, Tema: Mariehønen. Denne aktivitet er planlagt af to personaler for en gruppe på 10 børn i alderen 3 år. Personalet har valgt at beskrive en mariehøne på mange forskellige vinkler. Alle børn skal deltage i forløbet.

Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil? ([se indholdsbeskrivelse og mål](#))
Vi bliver derfor opmærksomme på...

- Kultur, æstetik og fællesskab
- Social udvikling
- Alsidig personlig udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science

PLAN	
<p>TEMA</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvilket tema ønsker vi at undersøge?</i> <p>SCREENING</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ved vi nok? Gå på opdagelse i temaet</i> <p>LÆRINGSFOKUS</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>hvad vælger vi at fokusere på?</i> • <i>hvad skal børnene blive dygtige til? (læringsmål)</i> <p>PROFESSIONEL LÆRING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>- hvad vælger vi at fokusere på?</i> • <i>hvad skal vi blive dygtige til i forhold til læringsmål</i> <p>FORANDRING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>hvad ønsker vi at se hos børnene?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Kultur, æstetik og fællesskab: Vi har malet paptallerkner og klistret prikker på, så det blev en mariehøne. Vi har lavet postkort med Søren snegl ud af foam clay • Social udvikling: Vi holder samling hvor vi synger sammen. Vi snakker om at være god ved dyrene. Børnene får et fællesskab omkring det at lede efter mariehønen, og de hjælper hinanden. Fælles gåtur. • Alsidig personlig udvikling: Børnene bestemmer selv hvilken farver de bruger til at lave kortet med Søren snegl. Vi følger børnenes initiativ og leder videre efter andre dyr, selvom vi ikke har fundet en mariehøne. Børnene bestemmer selv om de maler store eller små prikker på mariehønen af sten. Børnene bestemte at vi også skulle lege vilde jungledyr i motorik. • Kommunikation og sprog: Vi har fokusord på gruppen. Vi har lavet lamineret billeder af mariehønen, prikker, vinger, flyver og snegle. Vi bruger dem ved frugtsamling. Vi synger mariehønen evigglad. Vi har lånt bøger på biblioteket om mariehønen og læser højt deraf. • Krop, sanser og bevægelse: Gåtur i nærområdet. Vi har været i motorik og lege mariehøns og Søren snegl sammen med andre spændende dyr. • Natur, udeliv og science: På jagt efter mariehøner og snegle på legepladsen. Vi fandt også mange andre dyr som bænkebidder, tusindben, osv. Vi har fundet sten, som skal blive til mariehøns. Vi tæller prikker og ben på mariehøns og andre insekter.
<p>HANDLING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvad vil vi prøve at gøre?</i> <p>PROCES</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvem / hvad vælger vi at fokusere på, når vi gør det?</i> <p>PROCESFOKUSERING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvem/hvad skal vi holde øje med undervejs? Hvordan fastholder vi det vi ser (data)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi når omkring alle læreplanstemaer med temaet. • Det er vigtigt for os at følge børnenes initiativer • Vi har fokus på at alle børn skal kunne deltage

<p style="text-align: center;">RESPONS</p> <p>RESPONS</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs (data). Hvad viser disse data os? <p>REFLEKSION</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad fik børnene lært at det vi gjorde? Hvad fik vi lært at det vi gjorde? Hvad ved vi nu, som vi ikke vidste før? 	<ul style="list-style-type: none"> At arbejde med et tema er godt, da vi har god tid til at fordybe os og vi har forskelligartede aktiviteter der højner alle børns deltagelse Alle børnene blev inspireret af deres viden om Mariehøns. Dette gav motivation til at se på andre dyr på legepladsen
<p style="text-align: center;">REFLEKSION</p> <p>FORANKRING OG LÆRING</p> <ul style="list-style-type: none"> Med udgangspunkt i det vi har gjort, det vi har lært, og det vi ved nu, hvad bør vi så gøre? 	

		<h2>Børneinitierede aktiviteter</h2>
<p style="text-align: center;">FØR-FASE</p> <p>Praksisfortælling fra læringsmiljøet Observation fx fra KIDS</p>	<p>Vi er i udegruppen med 14 børn. Efter formiddagsmad laver vi bål og rister skumfiduser. Da børnene er færdige med at spise formiddagsmad, tages bålfadet frem og stiller det foran madpakkehuset tæt ved jordhullet. Der er også udelegetøj fremme, som de fleste børn straks går i gang med at lege med.</p> <p>Efter kort tid spørger børnene om de må få vand og lege med i jordhullet. De får ja, og børnene går selv i gang med at tænde for vandhanen og begynder at lave mudder og grave kanaler i jordhullet. Næsten alle børn er samlet ved jordhullet og fordybet i at lege og grave. De voksne er ved bålet med nogle få børn der går lidt til og fra. De blander sig ikke i børnenes leg, men observere hvordan de leger. Børnene er fordybet og der er ingen konflikter.</p>	

<p>Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil? (se indholdsbeskrivelse og mål) Vi bliver derfor opmærksomme på...</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fysisk læringsmiljø: udegruppen, jordhullet, adgang til vand. • Socialt læringsmiljø: Der er rum til leg/fordybelse, uden voksen indblanding. Fri mulighed for planlægning, forhandling og ideudvikling. Børnene leger på tværs af sædvanlige legerelationer. • Natur, udeliv og science • Krop, sanser og bevægelse • Kommunikation og sprog
<p style="text-align: center;">PLAN</p> <p>TEMA</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvilket tema ønsker vi at undersøge?</i> <p>SCREENING</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ved vi nok? Gå på opdagelse i temaet</i> <p>LÆRINGSFOKUS</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>hvad vælger vi at fokusere på?</i> • <i>hvad skal børnene blive dygtige til? (læringsmål)</i> <p>PROFESSIONEL LÆRING</p> <ul style="list-style-type: none"> • - <i>hvad vælger vi at fokusere på?</i> • <i>hvad skal vi blive dygtige til i forhold til læringsmål</i> <p>FORANDRING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>hvad ønsker vi at se hos børnene?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Natur, udeliv og science: Børnene får lov/mulighed for at udforske og være kreative. • Krop, sanser og bevægelse: Vandleg i jordhullet udvikler sanser, grovmotorik, styrke og udholdenhed. Uden voksen indblanding. • Social udvikling: Vi er blevet opmærksomme på at børne initierede leg giver gode muligheder og social udvikling. • Kommunikation og sprog: Den frie leg giver gode muligheder for at anvende sproget i sociale fællesskaber, og danne erfaring med at kommunikere.
<p style="text-align: center;">HANDLING</p> <p>HANDLING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvad vil vi prøve at gøre?</i> <p>PROCES</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvem / hvad vælger vi at fokusere på, når vi gør det?</i> <p>PROCESFOKUSERING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvem/hvad skal vi holde øje med undervejs? Hvordan fastholder vi det vi ser (data)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Natur, udeliv og science: Flere dage hvor vi følger børnenes spor. • Krop, sanser og bevægelse: mulighed for mere vand og jord leg. • Social udvikling: Vi vil være tæt på de børne initieret læringsmiljø. • Kommunikation og sprog: Vi vil styrke børnenes kommunikative kompetencer i de voksne initierede aktiviteter, så de kan anvende dem i børneinitierede aktiviteter.

<p style="text-align: center;">RESPONS</p> <p>RESPONS</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs (data). Hvad viser disse data os?</i> <p>REFLEKSION</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvad fik børnene lært at det vi gjorde? Hvad fik vi lært at det vi gjorde? Hvad ved vi nu, som vi ikke vidste før?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Natur, udeliv og science: Kan vi blive bedre til at sige ja, når børnene kommer med forslag/ønsker til leg/aktiviteter. Metoden bliver at vi skruer ned for planlagte aktiviteter, for at kunne følge børnene. • Krop, sanser og bevægelse: Kan det fungere at alle børn har regnbukser og gummistøvler med i udegruppen? Metoden bliver at regnbukser og gummistøvler tages med i trækvognen. • Social udvikling: Vi vil øve os i/have fokus på at være fysisk nærværende og støttende, og ikke blande os i legen. • Kommunikation og sprog: Vi vil bruge fri for mobberi i forbindelse med frugtsamling. • Samlet vil vi evaluere på næste gruppemøde.
<p style="text-align: center;">REFLEKSION</p> <p>FORANKRING OG LÆRING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Med udgangspunkt i det vi har gjort, det vi har lært, og det vi ved nu, hvad bør vi så gøre?</i> 	

Leg

FØR-FASE

Praksisfortælling fra læringsmiljøet
Observation fx fra KIDS

Peter og Anders leger med dyr på gulvet på stuen. Frode kommer og vil være med. Anders kontakter ham og inviterer ham ind i legen. Peter afviser ham, sidder og ser sur ud og når Frode går for tæt på, skubber Peter til ham. Frode går hen til en voksen og siger: Peter skubber mig. Den voksne går hen til Peter der sidder på gulvet og ser meget sur ud. Den voksne spørger Peter hvad der er galt. Han siger at han ikke vil lege med Frode. Anders siger at det vil han gerne, Anders og Frode sætter sig og kigger på dyr. Den voksne siger til Peter at det er okay hvis han ikke vil lege med Frode, men at han ikke kan bestemme om Anders må lege med Frode. Den voksne siger til Peter, at hvis han ikke vil være med, så kan han bare gå ud og finde nogle andre børn. Peter går ud i sofaen og sætter sig. Anders og Frode går i gang med at lege. Efter 5 min. Finder Peter Morten ude i legekøkkenet og de går i gang med at lege. Anders og Frode leger i ca. en halv time med forskellige ting. Anders og Frode går ud i køkkenet, hvor Peter leger med nogle andre, da Anders ser Peter, siger han til Frode at han ikke gider at lege med ham mere. Vi har mange legehjørner med mulighed for fordybelse. Den voksne er til rådighed og opsøgende på det der sker. Den voksne understøtter Anders i at det er okay, at han vil give plads til flere børn i legen. De understøtter Peter i at han ikke vil og at der er andre muligheder.

Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil? (se [indholdsbeskrivelse og mål](#))
Vi bliver derfor opmærksomme på...

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog

<p style="text-align: center;">PLAN</p> <p>TEMA</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvilket tema ønsker vi at undersøge?</i> <p>SCREENING</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ved vi nok? Gå på opdagelse i temaet</i> <p>LÆRINGSFOKUS</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>hvad vælger vi at fokusere på?</i> • <i>hvad skal børnene blive dygtige til? (læringsmål)</i> <p>PROFESSIONEL LÆRING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>- hvad vælger vi at fokusere på?</i> • <i>hvad skal vi blive dygtige til i forhold til læringsmål</i> <p>FORANDRING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>hvad ønsker vi at se hos børnene?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Alsidig personlig udvikling: Frode viser gåpåmod, ved at blive ved med at insistere på at være med i legen. Anders viser gåpåmod ved at sige at han gerne vil lege med Frode, selvom Peter ikke vil. Den voksne er understøttende i situationen, i forhold til alle 3 børn. • Social udvikling: Frode føler sig værdsat, fordi Anders gerne vil lege. Anders og Peter accepterer begge, at den anden ikke vil lege. Alle børn ender med at trives og indgå i andre sociale fællesskaber. Følelsen af at blive valgt fra eller til. • Kommunikation og sprog: Børnene er meget tydelige i deres kommunikation, og har forstået de andres kommunikation. • Hvad bliver vi opmærksomme på: Hvor vigtig vores guidning er i forhold til at understøtte barnets valg. Vi er opmærksomme på at tryghed og trivsel giver mulighed for nye relationer.
<p style="text-align: center;">HANDLING</p> <p>HANDLING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvad vil vi prøve at gøre?</i> <p>PROCES</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvem / hvad vælger vi at fokusere på, når vi gør det?</i> <p>PROCESFOKUSERING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvem/hvad skal vi holde øje med undervejs? Hvordan fastholder vi det vi ser (data)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi skal blive bedre til at sætte os på gulvet og være endnu mere nærværende. Praksisudvikle små legeområder. • Kan Peter kun lege med et barn ad gangen? Hvad er betydningen for børnenes leg og relationer, at vi sætter os ned og er mere nærværende? • Lave små praksisfortællinger som viser betydningen. Til gruppemøder
<p style="text-align: center;">RESPONS</p> <p>RESPONS</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs (data). Hvad viser disse data os?</i> <p>REFLEKSION</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvad fik børnene lært at det vi gjorde? Hvad fik vi lært at det vi gjorde? Hvad ved vi nu, som vi ikke vidste før?</i> 	

REFLEKSION

FORANKRING OG LÆRING

- Med udgangspunkt i det vi har gjort, det vi har lært, og det vi ved nu, hvad **bør vi** så gøre?

Spontane aktiviteter

FØR-FASE

Praksisfortælling fra læringsmiljøet
Observation fx fra KIDS

Vi har forskellige legemiljøer på gruppen. Dukkekrog, udklædning, togbane, Lego.

3 børn leger i dukkekrogen. Du er far....barn 2, siger barn 1 og jeg er mor. Du er baby siger barn 1 til barn 3, ja jeg er baby siger barn 3.

Nu skal baby tisse siger barn 3 og sætter sig på dukke potten. Så er det min tur siger barn 2 og sætter sig på potten, nej siger barn 1, du skal jo sidde på toilettet. Jeg er baby siger barn 2, nej siger barn 1 du er faren - min far sidder på potten siger barn 2, nej siger barn 1 det gør en far ikke.

Far skal på arbejde igen siger barn 3, ja og døren skal låses siger barn 1.

Barn 2 går ud af dukkekrogen, jeg går på arbejde siger han.

Jeg skal i børnehave siger barn 3, nej du går i dagpleje, du er baby siger barn 1 og jeg er jo mor og jeg går i skole.

Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil? ([se indholdsbeskrivelse og mål](#))

Vi bliver derfor opmærksomme på...

ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING - børnene udvikler engagement, når de indgår i relationer, de får udviklet deres deltagelseskompetence, barn 1 øver sig ved at være iagttagende og initiativtager i legen. Der bliver også udvist gå på mod, især fra barn 2, der skal være far og gå på arbejde. Barn 2 øver sig også i at være iagttagende og initiativtager i legen, hun udviser også gå på mod ved at tage initiativ selvom det bliver barn 1 der bestemmer.

SOCIAL UDVIKLING- børnene får opbygget relationer til hinanden og øver sig i at lege sociale lege som far, mor og børn. Børnene oplever de hører til og bidrager relevant til legen. I relationen mellem børnene bliver der opbygget empati, de lærer at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter. Barn 1 viser at hun har lært at forhandle og løse konflikter både barn 2 og 3 indgår kompromisser. De afstemmer sig hele tiden efter hinanden, da legen bliver til undervejs. Barn 2 og 3 lærer at afkode legens formelle og uformelle regler og kommer med konstruktive legeudspil, barn 1 bringer dem ind i legen og fastholder legen.

KOMMUNIKATION OG SPROG - børnene udvikler og tilegner sig sprog gennem kommunikation og fællesskabet i legen. Dette er med til at styrke fællesskabet og den nonverbale og verbale kommunikation. Ved deltagelse i legen øves ordforråd og sætninger. Sproget er med til at børnene forstår, hvad der foregår i legen, og er med til at sprogliggøre ideer som anvendes i legen, og er med til at sprogliggøre ideer som anvendes i legen.

<p style="text-align: center;">PLAN</p> <p>TEMA</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvilket tema ønsker vi at undersøge?</i> <p>SCREENING</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ved vi nok? Gå på opdagelse i temaet</i> <p>LÆRINGSFOKUS</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>hvad vælger vi at fokusere på?</i> • <i>hvad skal børnene blive dygtige til? (læringsmål)</i> <p>PROFESSIONEL LÆRING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>- hvad vælger vi at fokusere på?</i> • <i>hvad skal vi blive dygtige til i forhold til læringsmål</i> <p>FORANDRING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>hvad ønsker vi at se hos børnene?</i> 	<p>Legen "far, mor og børn" er en meningsfuld aktivitet, der bidrager til at børnene gør sig erfaringer med forskellige sociale positioner. Ved at deltage i legen får børnene erfaringer med at indgå i, høre til og navigere i fællesskabet. Legen er med til at understøtte opbygningen af sociale relationer. Børnene oplever at de hører til og bidrager værdifuldt til den fælles leg. Legen medvirker til udvikling af sociale færdigheder og den sociale læring, relationen mellem børnene har stor betydning for udviklingen i legen. Læringsmiljøet understøtter børnenes sociale omgang med hinanden og giver erfaringer med at tage initiativ, løse konflikter og indgå i relationer med hinanden. Legen er med til at børnenes kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i fællesskabet med andre børn. Barn 1 har udviklet sit sprog med sproglige rollemodeller der har lyttet og været i dialog med hende. Hun har opnået erfaring med at aflæse og udvikle en passende kommunikation i forskellige situationer og fællesskaber. Hun lærer de andre børn i legen, hvordan de kan kommunikere med hinanden og udvikler deres sprogtilegnelse.</p>
<p style="text-align: center;">HANDLING</p> <p>HANDLING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvad vil vi prøve at gøre?</i> <p>PROCES</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvem / hvad vælger vi at fokusere på, når vi gør det?</i> <p>PROCESFOKUSERING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvem/hvad skal vi holde øje med undervejs? Hvordan fastholder vi det vi ser (data)</i> 	<p>Legefællesskaber, hvor børn, der har brug for at øve sig i de læreplanstemaer der er i spil, bliver sat sammen med børn, der har kompetencer, der kan være udviklende for børnene. Vi vil være opmærksom på, at få børnene til at blive i en leg, være med til at understøtte legen og fællesskabet ved at være tæt på, guid og være medskabere i legen.</p>
<p style="text-align: center;">RESPONS</p> <p>RESPONS</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs (data). Hvad viser disse data os?</i> <p>REFLEKSION</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvad fik børnene lært at det vi gjorde? Hvad fik vi lært at det vi gjorde? Hvad ved vi nu, som vi ikke vidste før?</i> 	<p>Hvilke børn der har brug for at blive understøttet i at være og blive i en fælles leg i relation med andre.</p>

REFLEKSION

FORANKRING OG LÆRING

- *Med udgangspunkt i det vi har gjort, det vi har lært, og det vi ved nu, hvad **bør vi** så gøre?*

Vi vil lave legegrupper, der skal være i aktivitet sammen, hvor den voksne støtter og har fokus på fællesskabet. Guider i kommunikation, social udvikling og deltagelseskompetencer.

At vi på gruppemøde, får talt om, hvilke børn der kan have brug for at blive understøttet i deres sociale udvikling, og hvordan og med hvem det kan gøres.

Daglige rutiner

FØR-FASE

Praksisfortælling fra læringsmiljøet
Observation fx fra KIDS

Læringsmiljøet i følgende praksisfortælling er madpakketid i en lille gruppe

Det er madpakketid og børnene ved grønt bord sidder og venter på at den voksne sætter sig ned.

Da den Voksne sætter sig ned, tager hænderne på ryggen og siger "hænderne om på ryggen" børnene gør det samme

"Hænderne på nakken" og "hænderne på madpakken"

Værsgo' madro....

Børnene åbner deres madkasser – Den voksne rejser sig og finder nogen servietter.

"I dag får i sådan en serviet, så vil jeg gerne at I ligger alt hvad I har i jeres madkassen ud på servietten.

Hvorfor det spørger Søren?

Det er fordi, så kan i bedre se hvad jeres far og mor har givet jer med.

Nå...siger Søren.

Jeg har ikke fået en siger Peter...

Nej det er fordi jeg ikke er kommet over til dig endnu, alle får en, jeg kommer over til dig om lidt.

Når I har tømt madkassen på servietten, så skal i stille madkassen under stolen.

Thomas har mange ting i sin madkasse, da han er færdig med at tømme den, så stiller han den på bordet, Lotte siger

" den skal ned på gulvet Thomas"

Hvad skal man med skralden spørge Peter

Den krøller i sammen eller lader det ligge i madkassen til vi er færdige siger den voksne.

Børnene fortæller højt om, hvad de har med, Lotte siger

"Jeg elsker leverpostej og hamburgerryg."

Dejligt siger den voksne.

Jeg kan spise alt siger Amalie.

Er du meget sulten i dag Amalia? spørge Marianne

Ja, svare hun med et smil.

Peter har 3 tomater og 2 gulerødder tilbage, "nu kan jeg ikke spise mere" og så krøller han servietten sammen

Lotte har spist alt hendes mad og er meget stolt.

Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil? ([se indholdsbeskrivelse og mål](#))

Vi bliver derfor opmærksomme på...

Kommunikation og sprog
Alsidig personlig udvikling

<p style="text-align: center;">PLAN</p> <p>TEMA</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvilket tema ønsker vi at undersøge?</i> <p>SCREENING</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ved vi nok? Gå på opdagelse i temaet</i> <p>LÆRINGSFOKUS</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>hvad vælger vi at fokusere på?</i> • <i>hvad skal børnene blive dygtige til? (læringsmål)</i> <p>PROFESSIONEL LÆRING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>- hvad vælger vi at fokusere på?</i> • <i>hvad skal vi blive dygtige til i forhold til læringsmål</i> <p>FORANDRING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>hvad ønsker vi at se hos børnene?</i> 	<p>Kommunikation og sprog: Børnene skal i denne fortælling forstå og udføre beskeden. Kommunikation/samtale om madpakkens indhold og selve læringsprocessen i forhold til en ny måde at sidde ved bordet. Man kan sprogliggøre sine tanker, behov og ideer fx ved en ny ukendt situation/hvad skal man med skraldet. Forholdsord Alsidig personlig udvikling: Vente på tur/turtagning Lære at pakke sin mad ud, se på sin mad og overveje hvad man vil have. Sætte spørgsmålstegn ved hvad man skal. Børnene hjælper hinanden indbyrdes.</p>
<p style="text-align: center;">HANDLING</p> <p>HANDLING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvad vil vi prøve at gøre?</i> <p>PROCES</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvem / hvad vælger vi at fokusere på, når vi gør det?</i> <p>PROCESFOKUSERING</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvem/hvad skal vi holde øje med undervejs? Hvordan fastholder vi det vi ser (data)</i> 	<p>Vi er i undersøgelsesfasen, og prøver stadig forskellige metoder af, for at se hvad der fungerer bedst. Forskellige metoder til at lægge maden på, og være observerende på, hvilken betydning det har for de forskellige børn. Servietter, dækkeservietter og tallerkner</p>
<p style="text-align: center;">RESPONS</p> <p>RESPONS</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs (data). Hvad viser disse data os?</i> <p>REFLEKSION</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hvad fik børnene lært at det vi gjorde? Hvad fik vi lært at det vi gjorde? Hvad ved vi nu, som vi ikke vidste før?</i> 	

<p style="text-align: center;">REFLEKSION</p> <p>FORANKRING OG LÆRING</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Med udgangspunkt i det vi har gjort, det vi har lært, og det vi ved nu, hvad bør vi så gøre?</i>	<p>Prøve tallerkner af, og være observerende på hvad de forskellige metoder giver børnene. Og om alle børn har gavn af det, og om det gør nogen forskel i forhold til at spise af madkassen eller om det er anrettet.</p>
--	---

Etablering af evalueringskultur

Inddragelse af forældrebestyrelsen

(s. 52 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan arbejdes der løbende med den pædagogiske læreplan? I hvilke sammenhænge og hvor ofte?
- Hvordan inddrages forældrebestyrelsen i udarbejdelsen af, evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan?
- Hvordan evalueres arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?
- På hvilken måde vil den løbende pædagogiske dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse blive opsamlet og indgå i evalueringen?

Forældrebestyrelsen bliver informeret om vores brug af praksisfortællinger på bestyrelsesmøde.